

УДК 027.07: 025.34

Г.В. Яременко

Чернігівська обласна наукова медична бібліотека

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА – РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ МЕДИЧНОЇ СПІЛЬНОТИ НА ДОСТУП ДО ВІДКРИТОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ДОТРИМАННІ НОРМ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ БІБЛІОТЕЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У доповіді розглянуто міжбібліотечну корпоративну діяльність. Залежність бібліотечної сфери від економічних негараздів у суспільстві і вихід з цієї ситуації. Інноваційна діяльність, штрих-кодування, електронний каталог.

В докладе рассмотрена межбиблиотечная корпоративная деятельность. Зависимость библиотечной деятельности от экономических проблем в обществе и выход из этой ситуации. Инновационная деятельность, штрих-кодирование, электронный каталог.

In the report interlibrary corporate activities are investigated. Also, how the library sphere depends on economic problems in the society and ways out from this situation; innovative activities, bar coding and electronic catalogue.

Ключові слова: корпорація, штрих-кодування, електронний каталог.

Ключевые слова: корпорация, штрих-кодирование, электронный каталог.

Key words: corporation, bar coding, electronic catalogue (e-catalogue).

Чернігівська обласна наукова медична бібліотека вступила до корпорації медичних бібліотек України у 2007 році. Корпорація на той час єднала п'ять медичних бібліотек: три обласні – Рівно, Житомира, Вінниці та двох університетів – Одеси і Вінниці. На базі саме бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова була створена корпорація. Її засновником була Л. І. Шпукал – досвідчений фахівець бібліотечної справи.

Наша бібліотека стала шостою. Цьому посприяли нагальні потреби часу. Бібліотека вже фізично не могла в короткий термін постатейно розписувати, предметизувати за рубриками періодичні видання (94 назви), що негативно впливало на якість задоволення запитів користувачів – науковців, практикуючих лікарів, інтернів, середніх медичних працівників, студентів. Заклад одним з перших перейшов до створення електронного каталогу (ЕК) за АБІС MARC у 1995 році. Але для приєднання до корпорації ця програма не відповідала вимогам. У 2005 році придбано АБІС «Ірбіс-64», що дозволило прийняти правила корпорації і повноцінно в неї влитися. З самого початку роботи зменшилась кількість журналів для бібліографічної обробки для ЕК, у той же час якість обслуговування читачів покращилася в рази. Якщо раніше журнал затримувався у відділі каталогізації на тиждень – два, то з вступом до корпорації шлях до читача скоротився до двох – трьох днів.

2012-2013 роках була проведена робота по створенню електронного алфавітного ретро – каталогу, який нараховував 31678 описів книг 1970 – 2000 років. У 2014 році створено єдину базу даних ЕК, яка на сьогоднішній день налічує 15 2217 джерел (книги і журнали).

У зв'язку зі складною економічною ситуацією країни, передплата періодичних видань скоротилася до 40 назв та у 2014 році бібліотека здійснила передплату лише на перший квартал. Це стало поштовхом для переорієнтації всієї роботи бібліотеки з корпорацією, до створення повнотекстової електронної бази періодичних видань, яка була поповнена 426 журналами. Це дало можливість уникнути інформаційного колапсу. І користувачі не відчували інформаційного дефіциту. Журнали видавались у вигляді запису на електронних носіях.

У 2015 році, враховуючи сучасний економічний, політичний стан в країні, некоректні зміни до законодавства у бібліотечній справі, бібліотека

залишається, практично, без передплати періодичних медичних видань на 1-й квартал 2016 року. Тому робота з корпорацією є основним пріоритетом.

Зміни, які відбуваються в професійній діяльності сучасної людини, в нашому випадку практикуючих лікарів, наукових працівників та спеціалістів суміжних професій, обумовили появу нового користувача, з новими потребами до друкованої продукції.[3, с.101]. Обслуговування віртуальних читачів та віртуальна книговидача набуває популярності. Бібліотека перейшла до нового етапу своєї роботи. Читачам пропонується через анкету, або листом повідомити свою електронну адресу, на яку бібліотека надавала би повнотекстові журнали.

В анкеті надається ПІБ, фах, тематика інформування, місце роботи. Ця людина автоматично стає читачем бібліотеки. Користувачу не треба витратити час на запис до бібліотеки за паспортом, а також на відвідування. У листах до працівника закладу читач може висловити всі побажання й претензії (якщо такі є).

На сьогодні повнотекстова електронна база журналів нараховує 1 055 файлів. Також розпочата робота по створенню повнотекстової база даних книг, яка нараховує 78 файлів.

При цьому не порушуються авторські права ні редактора, ні видавництва. Вся періодика передплачується бібліотеками корпорації. Здійснюється звичайний міжбібліотечний обмін у рамках законодавства.

У 2016 році бібліотека розпочала роботу зі штрих-кодування книжкового фонду. Корпоративна співпраця з Вінницькою обласною науково-медичною бібліотекою, яка почала цю роботу ще у 2013 році, стала найкращим прикладом у цій інноваційній діяльності. У 2015 році бібліотека взяла участь у науково-практичній конференції бібліотеки Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Досвід цієї бібліотеки зі штрих-кодування також

було взято до уваги. Не зважаючи на економічні, фінансові негаразди, на першому етапі, було придбано ручний сканер. На другому етапі – до електронного каталогу (1970 -) почали вносити книги з 1950 по 1970 вже зі штрих-кодами і тут же перевіряти (1970-), ставити штрих коди. На третьому етапі, вже у 2017 році бібліотека частково (книги та журнали зі штрих - кодами) зможе обслуговувати читачів і перевіряти книжковий фонд в автоматизованому варіанті.

Попереду ще великий обсяг роботи – друк штрих-кодів, редагування, роздрукування, технічна робота.

Робота зі штрих-кодування вимагає від працівників бібліотеки терпіння, професійної концентрації уваги, але це в подальшому надає переваги в роботі, а саме: оперативність при обслуговуванні користувачів; здійснення контролю руху кожного примірника; перевірка фонду з використанням штрих кодів; списання літератури в автоматизованому режимі, автоматизоване складання актів списання [2, с.69].

В наш непростий час, коли фінансування бібліотек всіх рівнів дуже обмежене, корпоративна діяльність є необхідністю, яка дає можливість переймати досвід, а головне допомагати один одному в оперативному інформаційному обслуговуванні користувачів.

Тим самим активно пропонуємо свої послуги, постійно вдосконалюємо сервіси, пізнаємо інформаційні потреби користувачів, а розвиток комп'ютерних технологій тільки допомагає нам у цьому [1, с.8].

ЛІТЕРАТУРА

1. Павленко Р. І. Медичні бібліотеки в глобальному інформаційному просторі / Р. І. Павленко // Місія медичних бібліотек в умовах реформування медичної галузі України: матеріали XV Ювілейної міжнародної науково-практичної конференції 19-20 травня 2016 року. – Київ-Дніпропетровськ, 2016. – С. 7-11.
2. Виноградська Ю. В. Штрих-кодуння – ефективний інструмент обліку, аналізу, збереження та використання бібліотечного фонду / Ю. В. Виноградська // Місія медичних бібліотек в умовах реформування медичної галузі України: матеріали XV Ювілейної міжнародної науково-практичної конференції 19-20 травня 2016 року. – Київ-Дніпропетровськ, 2016. – С. 67-69.
3. Анненкова І. А. Як наблизити книгу до віддаленого користувача: досвід роботи відділу обслуговування Вінницької обласної наукової медичної бібліотеки. / І. А. Анненкова // Співпраця та партнерство медичних бібліотек України в сучасному інформаційному просторі : матеріали міжнародної науково-практичної конференції 15-16 травня 2013 року, Вінниця. – Київ, 2013. – С. 101-105.